

SOUTĚŽ O EVROPSKOU CENU V OBLASTI ÚZEMNÍHO A REGIONÁLNÍHO PLÁNOVÁNÍ 2004

(EUROPEAN URBAN AND REGIONAL PLANNING ACHIEVEMENT AWARDS 2004)

Asociace pro urbanismus a územní plánování České republiky se stala v roce 1999 členem Evropské rady urbanistů (ECTP). Rada sdružuje profesní spolky a organizace v 22 zemích Evropy. ECTP se dlouhodobě snaží propagovat práci urbanistů a podporovat jejich profesní vliv na rozvoj sídel. Jednou z osvědčených forem je vedle pravidelných biennále také soutěž urbanistických projektů a realizací. Soutěž se koná každé dva roky a začíná si získávat kredit mezi architekty v řadě zemí.

Soutěž o Evropskou cenu v oblasti územního a regionálního plánování chce vyzdvihnout takové územně plánovací strategie, dokumenty nebo realizace, které výrazně přispěly k zlepšení života ve městech či na venkově.

Hlavními cíli soutěže jsou:

- Ukázat veřejnosti a zejména odborné veřejnosti úspěšné příklady projektů a realizací, díky nimž se vylepšila kvalita života v evropských městech a venkově v oblasti sociální, ekonomické a životního prostředí.
- Propagovat názory, nápady a vize na utváření evropských měst a obcí v budoucnu tak, jak jsou popsány v Nové Athénské chartě (viz www.urbanismus.cz) při respektování principů trvale udržitelného rozvoje.
- Znázornit rozmanitost a široký záběr současné územně plánovací praxe: regenerace měst a venkova počínaje, přes plánování dopravních systémů, ekosystémů, podpory hospodářských cílů až po vytváření podmínek pro uchování sociální soudržnosti, zdůraznění kulturní identity apod.
- Demonstrovat jednoznačné výhody participativního plánování koordinovaného odborníky: jaké synergické efekty může dosáhnout spolupráce vlastníků nemovitostí, správy, samosprávy a obyvatel?

Předmětem soutěže je schválená nebo projednaná územně plánovací dokumentace, studie, participativní projekty a realizace ať již na mezinárodní, národní, mezi-

regionální, regionální či lokální úrovni. Témata jsou volná.

Každá národní asociace má právo zaslat několik nejlepších prací jako příkladů práce projektantů a ukázky kvality územního plánování ve své zemi. Kromě autorů se cena automaticky uděluje rovněž pořizovateli těchto prací, neboť bez jejich pochopení by kvalitní dílo nemohlo vzniknout. Tím se soutěž odlišuje od řady jiných a stává se zajímavou i pro obce a politiky.

Členové ECTP obvykle zasílají do soutěže nejlepší práce z již existujících národních soutěží, jiné spolky začínají podobné přehlídky prací organizovat poprvé. Také Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR zorganizovala soutěž poprvé. Zatím totiž žádná soutěž zaměřená čistě na urbanismus a územní plánování u nás neexistovala, avšak již delší dobu se o jejím vzniku jako jakési obdoby Grand Prix, kterou vyhlašuje Obec architektů, uvažovalo.

Národní výběrová komise AUÚP ČR zasedala koncem ledna 2004 a hodnotila 5 přihlášených prací. Projekty zajímavě dokumentovaly šíři oboru: od systému třídění digitálních dat o území, přes územní plány a participaci obyvatel až po urbanistické studie dotažené až k realizaci.

5. ročníku soutěže se zúčastnilo 186 týmů ze 13 zemí (např. v Německu 99, Anglii 39, v Holandsku 24) a nakonec jich do evropského finále postoupilo 26 z 12 zemí. Komise AUÚP ČR doporučila, aby nás v celoevropském soutěžním kole reprezentoval projekt „Husova kolonie“ předložený Magistrátem z Českých Budějovic. Projekt zaujal tématem participace obyvatel, použité plánovací metodiky a názornou a výtvarnou formou posterů.

Starosta Bilbao pan Inaki Azkuna Urreta

Mezinárodní rada urbanistů ustanovila mezinárodní porotu vedenou profesorem Maxem van den Bergem z Holandska. Dalšími členy byli profesor Miroslav Baše z pražské Fakulty architektury, paní Rachel Kenny, místopředsedkyně Irského svazu urbanistů, paní Marta Doehler, projektantka z Lipska a profesor Andrej Pogačnik ze Slovinska. Zasedání poroty se uskutečnila v budově ABF v Praze a byla rozdělena do dvou kol. První proběhlo 26. a 27. března 2004 a druhé 5. a 6. června 2004. Tento časový rozvrh umožnil porotě vybrat v prvním kole kandidáty na ocenění a ve druhém kole rozhodnout o vítězích.

Způsob práce poroty vycházel z různého pozadí a různých kultur, ale členové poroty byli schopni najít společný jazyk a sladit své názory tak, aby mohly být vybrány nejlepší projekty. Porota si proto stanovila pro posuzování následující kritéria:

- a) uplatnění principů udržitelného rozvoje pro obohacení životního prostředí a jakékoli zřetelné sociální a ekonomické přínosy vyplývající z provedení projektu ve smyslu zlepšení kvality lidského života, větší bezpečnosti nebo vyšší efektivity;
- b) originalitu a novátorství provedení nebo přístupu;

- c) kvalitu odborné práce při návrhu, rozvoji plánovacích koncepcí nebo při uplatnění plánovacích metod;
- d) rozsah, v jakém může projekt sloužit jako reference pro jiné projekty, nebo jako východisko pro zpracování navazujících projektů;
- e) role, kterou plánovač sehrál coby podporovatel (enabler) nebo koordinátor a prokázání hodnoty vnesené do projektu zásahem plánovačů.

Na jedné straně měly práce mnoho společného, například přístup k plánování, techniky a metodiku plánování. Na druhé straně bylo možno zaznamenat spoustu odlišností, zejména rysy regionální a národní kultury při plánování. Některé práce kladly důraz na řízení a přestavbu měst, další na rozšíření nebo zlepšení dopravních koridorů, někdy byly vyzvedávány aspekty sociální soudržnosti a spoluúčasti, u jiných projektů převažovaly ekonomické cíle.

Pro snažší porovnání se porota rozhodla rozdělit soutěžní práce do následujících kategorií:

- regionální plány,
- plány obcí: nová výstavba,
- plány obcí: přestavba,
- projekty nábřeží,
- řízení města a okolí.

Poté posuzovala práce v rámci kategorií z následujících hledisek:

- odborná dovednost: zjevná kvalita projektu, zpracované plánovací metody, pozornost věnovaná prezentaci;
- originalita, novátorství a přesvědčivost přístupu;
- komplexnost: způsob, jakým byly analyzovány, interpretovány a řešeny komplexní aspekty (prostorových) společenských otázek;
- řešení problémů týkajících se procesu plánování, spolupráce, spoluúčasti a vysvětlování;
- proveditelnost a přesvědčivost prezentace plánu/projektu;
- rozsah, v jakém může práce sloužit jinde jako reference.

Nakonec se porota rozhodla udělit čtyři ceny a pět zvláštních uznání.

Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR byla poctěna uspořádáním výroční konference ECTP ve dnech 21. a 22. října 2004 a s ní spojeného vyhlášené soutěže ECTP.

Slavnostního zahájení výstavy a předání cen se zúčastnily delegace zastupující všechny oceněné projekty, obvykle v čele se starosty nebo členy městské rady odpovědnými za rozvoj města. Prahu tak poctil návštěvou starosta španělského Bilbao pan Inaki Azkuna Urreta, starosta města Leinefelde pan Gerd Reinhardt v delegaci s ministrem stavebnictví spolkové země Tueringen panem Olafem Langlotzem, starosta městské části Pankow v Berlíně pan Burkhard Kleinert a mnozí další. Ceny předával místopředseda Senátu pan MUDr. Ladislav Svoboda, který také převzal záštitu nad průběhem souběžně pořádané mezinárodní konference.

Asociace pro urbanismus a územní plánování získala díky soutěži řadu neocenitelných zkušeností, které bude chtít při pořádání dalšího ročníku v roce 2005 využít. Věříme, že se do soutěže přihlásí mnohem více českých měst a obcí a že se nám podaří i prosadit na mezinárodní scéně, neboť úroveň našeho plánování je plně srovnatelná se zahraničím.

Ceny a zvláštní uznání (podle kategorií)

Regionální plány

Uznání:
Town-Planning Concept in Connection with Public Transport along the Corridor Ljubljana – Kamnik (Urbanistická koncepce ve spojení s veřejnou dopravou na trase Lublaň – Kamnik), Slovinsko

Uznání:
Millennium Link Project (Projekt „Millennium Link“), Skotsko

Plány obcí

nová výstavba

Cena:
Master Plan Steigereiland (Územní plán Steigereilandu), Amsterdam, Nizozemí

přestavba

Cena:
Abandoibarra South Transformation Operation (Projekt transformace čtvrti Abandoibarra), Bilbao, Španělsko

Cena:
Urban Restructuring. Workshop for the City's Future (Restrukturalizace města. Workshop pro budoucnost města), Leinefelde, Německo

Uznání:
Transforming the Ashby Woulds (Přestavba Ashby Woulds), Anglie

Projekty nábřeží

Uznání:
Wexford Quay front Restoration Project (Projekt obnovy nábřeží ve Wexfordu), Irsko

Řízení města a okolí

Cena:
Child-friendly Urban Renewal in Prenzlauer Berg (Projekty pro děti ve čtvrti Prenzlauer Berg v Berlíně), Berlín, Německo

Zvláštní uznání za výzkum:

Atlas of the Cultural Ecology (Atlas kulturní ekologie), Rotterdam, Nizozemí

Více informací o soutěži můžete získat na stránce ECTP www.ceu-ectp.org, dále na české stránce www.urbanismus.cz.

*Ing. arch. Vít Řezáč
AUÚP*

CENY ECTP

Master Plan Steigereiland (Územní plán Steigereilandu), Amsterdam, Nizozemí

Komentář poroty:

Amsterdam IJburg, nová multifunkční výstavba na pozemku získaném z původního mořského dna, představuje spojení tradice a nového přístupu. Obytný komplex s 18 000 bytovými jednotkami a 12 000 pracovními místy se nachází poblíž IJmeer, velmi hodnotné přírodní oblasti. Dvěma hlavními rysy programu a jeho realizace v IJburgu jsou nezávislost a možnost spolupráce na sousedské úrovni.

Projekt vyniká svým vyváženým přístupem, který bere v úvahu veškeré ekologické, sociální a ekonomické faktory, potřebné pro úspěch výstavby. Projekt je zářným příkladem velkorozsahové výstavby projektované způsobem, který zajišťuje vznik živoucí místní komunity a zároveň respektování individuálních potřeb obyvatel žijících v této oblasti. Práce je dobrým příkladem k následování pro mnoho evropských měst.

Zpráva:

Amsterdam má dlouhou tradici výstavby na vodě. Během předchozích staletí byly rozsáhlé části IJburgu zaváženy za účelem budoucí výstavby města. Tímto způsobem se vytvářely zejména přístavní ostrovy na východ směrem k „Zuiderzee“ později nazývaného IJsselmeer. Všechny ostrovy ve východní přístavní čtvrti jsou již nyní transformovány na obytné zóny, které jsou na amsterdamském bytovém trhu velmi oblíbené.

Přímé spojení města s IJmeer a IJsselmeer bylo přerušeno výstavbou plavebních komor (Oranjesluizen) v roce 1872. Výstavba IJburgu na východ od plavebních komor toto spojení obnovuje.

Prostorový program pro IJburg zahrnuje směs funkcí umožňujících vznik plně samostatné a pestrobarevné městské zóny. Dvěma základními rysy programu a jeho realizace v IJburgu jsou nezávislost a možnost spolupráce na sousedské úrovni. Je známo, že život moderního obyvatele města není stále nespoutaný, zaneprázdněný a anonymní, ale že zde je i tendence k oceňování tradičních hod-

not, jako je společný život na jednom místě.

I když na IJburg jistě můžeme pohlížet jako na jednu čtvrť, je záměrem, aby každý jednotlivý ostrov měl svůj vlastní charakter a kvality. V identitě, kterou má Steigereiland získat, převažují dvě charakteristické vlastnosti: přítomnost rozsáhlých urbanistických a krajinářských prvků a koncepce bydlení s vlastní samosprávou. IJburg bude smíšenou městskou čtvrtí se zhruba 12 000 pracovními příležitostmi. Poměr počtu pracovních míst a obyvatel je srovnatelný s městskými čtvrtěmi z 19. století. Na téměř všech ostrovech budou v co největší míře smíšena pracovní místa s bydlením. Na Steigereilandu to bude provedeno jinak: s menšími nebytovými prostory v přízemí, multifunkčními budovami mezi domy a malou průmyslovou zónou. Toto řešení nabízí pracovní prostory pro různé typy podnikání a toto podnikání může začít z domu a dále se rozrůstat kdekoli jinde ve čtvrti.

Abandoibarra Regeneration Project and New Southern Railway Line (OAVS) (Projekt transformace čtvrti Abandoibarra a nová železniční trať), Bilbao, Španělsko

Komentář poroty:

Abandoibarra je působivým příkladem vytvoření nové kulturní a obchodní čtvrti v srdci města s nabídkou obytných budov, veřejné vybavenosti a otevřených zelených ploch. Ametzola je příkladem toho, jak lze původní železniční bariéru přebudovat na integrovanou železniční dráhu. Transformace jižní železnice spojuje po staré nákladní přepravní cestě centrum města a levý břeh řeky Nervión.

Komisi zaujal mimořádný strategický přístup k této velmi složité transformaci města. Překračuje strukturální bariéry a vytváří nová spojení. Prostorová koncepce vyhovuje současným i budoucím potřebám. Díky svému centrálnímu umístění má bezpochyby další význam pro celé město. Projekt navíc městu dává moderní a jednotný ráz, kulturní esenci celého okolí, vycházející až do posledních detailů z vysoké kvality urbanistického návrhu.

Spojení sociálních, ekonomických a ekologických aspektů zaručuje projektu životaschopnost a způsob jeho realizace je příkladem pro mnoho dalších evropských transformačních projektů.

Zpráva:

Původně průmyslové město Bilbao hledá svou novou, polyfunkční tvář. Od roku 2002 byly opuštěné průmyslové objekty předmětem novátorských přestavbových projektů řízených neziskovou organizací BILBAO Ría 2000, Ltd. Záměrem organizace je obnovit nevyužívané průmyslové pozemky a začlenit je do celkové struktury města, v rámci nových plánů rozvoje města definovaného správními orgány. V zájmu uvolnění prostoru pro obecné městské využití se také začala od ústí řeky odklánět přístavní aktivita a související železniční infrastruktura.

Prvním velkým úkolem organizace BILBAO Ría 2000 byla jižní spojka Abandoibarra – Ametzola (Abandoibarra – Ametzola Southern Routing), známá jako OAVS, která současně výborně demonstruje záměry organizace. Tato akce v sobě spojovala práci na úrovni města a na systémech železnice, s cílem co nejvýhodnějšího využití dostupného prostoru a s využitím nadbytečné kubatury zeminy ke zlepšení vzhledu města. Abandoibarra leží při březích řeky Nervión. Jedná se o plochu 345 000 m² mezi Guggenheimovým muzeem a Euskalduna Music and Conference Hall. Proces urbanistické regenerace zjišťovaný městem z něj postupně činí kulturní a obchodní centrum Bilbao. Ametzola, dřívější nákladové nádraží, je nyní obytnou zónou s novým parkem o rozloze 36 000 m², vybudovaný na místě staré železniční tratě. Jižní železniční spojka sestávala z modifikací železnič-

ních přístupů z levého břehu řeky pro přiblížení těchto oblastí k centru města. V rámci této akce byly vybudovány čtyři nové stanice a přestavěny další dvě stanice na původní nákladní železniční trase. Jižní čtvrti Bilbao se tak spojily s centrem města a s celým levým břehem řeky Nervión. Odstranila se také fyzická bariéra tvořená předchozí železniční infrastrukturou, která vedla podél řeky a znemožňovala spojení mezi centrem města a břehy Nerviónu.

Urban Restructuring. Workshop for the City's Future (Restrukturalizace města. Workshop pro budoucnost města), Leinfelde, Německo

Komentář poroty:

Leinfelde je jedinečnou ukázkou přeměny bývalého modelového města socialistické výstavby v novém ekonomickém a sociálním prostředí. S politickými změnami v roce 1989 ztratily textilní závody, na nichž bylo město životně závislé, životaschopnost a došlo k úbytku tří čtvrtin pracovních míst a srovnatelnému poklesu počtu obyvatel v oblasti.

Byl přijat plán na znovuoobnovení hospodářské činnosti ve městě, a to na volných i dříve zastavěných plochách (greenfields a brownfields) prostřednictvím podpory a usnadňování nových podnikatelských aktivit a případného přemístění stávajících průmyslových provozů. Pojetí je založeno na demolici nestandardních bytových jednotek a na přestavbě a rekonstrukci kvalitnějších bytových prostor a rovněž na budování nových bytů v souladu se zásadami „dobré praxe“ urbanistického designu, odrážejících potřebu zajištění různých typů, velikostí a úrovní bytových jednotek.

Komisi zaujal novátorský a možná odvážný výhled, který byl podkladem pro Plán přestavby města. Ocenila praktický a pragmatický způsob řešení problémů v oblasti. V době panující nejistoty plán představoval silnou a pozitivní vizi pro budoucnost, a i když byla výstavba stanovena plánovitým a komplexním způsobem, byl plán přesto považován za flexibilní s možností případných budoucích změn.

Zpráva:

Leinfelde, nacházející se ve venkovské oblasti v Durynsku, několik kilometrů od bývalé hranice mezi NDR a SRN, bylo vybudováno jako modelové město socialistické městské výstavby. V průběhu let 1960 až 1989 z vesnice o 2 500 obyvatelích vyrostlo průmyslové město s 16 500 obyvateli. Südstadt, který nabízel ubytování a infrastrukturu téměř pro 14 000 obyvatel, byl postaven v bezprostřední blízkosti centra staré vesnice a závodů největšího textilního kombinátu v NDR. Různé fáze výstavby odrážely momentální stav vývoje urbanistických a technologických hledisek socialistické bytové výstavby. S politickou změnou v roce 1989 a z ní vyplývajícím kolapsem místního průmyslu zmizely tři čtvrtiny pracovních míst, což mělo za následek nezaměstnanost, stěhování a vylidňování.

Plánování směřující ke stabilizaci území bylo iniciováno v roce 1993. Brzy bylo zjištěno, že z dlouhodobého hlediska bude k pronajmutí k dispozici pouze polovina bytů, a za předpokladu, že tyto byty budou přizpůsobeny rostoucím a stále více diferenciováním požadavkům budoucí poptávky. V této době byla odvozena tři ústřední témata sloužící jako vodítko pro proces výstavby.

Pracovní příležitosti: Zlepšení situace zaměstnanosti znovuoobnověním hospodářských aktivit v nových lokalitách a v původních průmyslových prostorách, zlepšení lokálních faktorů pro stávající průmyslové firmy a pro nově zakládané společnosti. Bydlení: Vývoj směrem k atraktivní obytné oblasti posilováním solidní infrastruktury, přebudováním naddimenzované obytné kapacity, rozší-

řením ostatní nabídky bydlení a vybudováním vysoce kvalitního bytového prostředí. Příroda: Ke zdrojům šetrná, udržitelná, ekologicky vysoce kvalitní přestavba města.

Tato ústřední témata našla své vyjádření v rámcovém plánu, který byl vypracován všemi účastníky přestavby města a který od svého schválení v roce 1995 a dosavadních dvou aktualizací, představuje základnu pro proces přestavby města. Zachování flexibility projektu je životně důležité z několika důvodů: zaprvé je raná stabilizace udržitelného bydlení zabezpečována strategií selektivně zaměřených rozšiřujících investic do koherentní jádrové oblasti a zadruhé ponechává prostor pro potřebná rozsáhlá demoliční opatření na periferiích.

Urban Renewal in Prenzlauer Berg (Městská přestavba ve čtvrti Prenzlauer Berg), Německo

Komentář poroty:

Záměrem projektu/procesu obnovy a řízení města s názvem „Toto město je i pro děti“ bylo zlepšit kvalitu stávajících zanedbaných veřejných prostor a učinit je atraktivními pro využívání a hry dětí a mládeže. Projekt zahrnoval celý proces přestavby, včetně koordinace všech zainteresovaných zástupců a osob, styku s veřejností, komunikace, zajištění financování, sledování realizace a projektů údržby.

Proces je komplexní s důrazem na nedostatky veřejných prostor a s intenzivním zaměřením na jejich zlepšení pomocí relativně jednoduchých návrhových nástrojů. Projekt je velmi dobrým příkladem realistické plánovací praxe. Dá se vztáhnout na podobné prostorové situace na celém světě v metropolitních historických čtvrtích.

Tento projekt je vynikajícím dokladem dobrého řízení a ukazuje, jak se může profese plánování účinně podílet

na zlepšení strukturální prostorové a sociální situace. Použitá plánovací metoda byla velmi užitečná pro svou rychlou odezvu. Tento přístup změnil nedostatky prostorového řešení ve kvalitu sociálního a udržitelného prostředí.

Zpráva:

Stejně jako celý Berlín zaznamenávala čtvrť Prenzlauer Berg až do nedávné doby dramatický pokles porodnosti. Tento trend se však obrátil: již dva roky je ve čtvrti Prenzlauer Berg vyšší porodnost než kdekoli jinde ve městě. Tato „mladá čtvrť“ přivádí na svět potomky a projekty přestavby města se musejí tomuto vývoji přizpůsobit.

Čtvrť Prenzlauer Berg je jednou z nejvíce zastavěných oblastí Berlína. Do značné míry zachovaná architektura a územní členění pocházející z konce 19. století poskytovalo jen málo prostoru pro vybavenost pro děti a mládež; zelené plochy a hřiště byly vzácností.

Především je třeba říci, že výchozí podmínky byly tak nepříznivé, jak to jen bylo možné: na počátku přestavby města před 10 lety neexistovala téměř žádná hřiště ani zelené plochy; několik málo existujících míst bylo ve zuboženém stavu a při vědomí nedostatku veřejných financí byla jen malá naděje na nápravu této situace v dohledné době.

Na děti zaměřená obnova čtvrti je založena na třech prvcích:

Identifikace komunity: Jen tehdy, existuje-li aktivní zájem komunity, lze projekt vypracovat a realizovat tak, aby dlouhodobě obstál. Začíná to plánováním, které zohledňuje potřeby obyvatel, pokračuje to jejich zapojením do vlastní realizace a končí projekty počítajícími s účastí komunity tak, aby bylo zajištěno, že veřejné prostory budou používány a kontrolovány, a že bude zajištěna jejich dlouhodobá a finančně únosná údržba.

Sít veřejných prostor a vybavenosti pro děti a mládež: vzácné veřejné otevřené plochy se musejí přebudovat způsobem, který bude nedostatek kvantity kompenzovat vysokou kvalitou plánování a realizace. Adaptivní opětovné využití budov vytvořilo nová a originální zařízení pro děti a mládež, která odpovídají jejich přáním a potřebám.

Role komisaře pro přestavbu: Správní úřady města Berlína jmenovaly pro Prenzlauer Berg jako komisaře pro přestavbu Společnost pro šetrnou přestavbu

města (S.T.E.R.N.), která má na starosti organizování a realizaci komplexního procesu městské přestavby.

Závěrem lze říci, že poslední vývoj místní demografické struktury naznačuje, že zvolená strategie funguje. Doposud bylo vytvořeno zhruba 50 zelených ploch a hřišť a zařízení pro děti a mládež. Čtvrť Prenzlauer Berg je jedinou vnitroměstskou oblastí v Německu, která zaznamenala nárůst porodnosti. Rodiny se vrací do této čtvrti a městští plánovači jim musejí dát pocit, že učinili správné rozhodnutí.

ZVLÁŠTNÍ UZNÁNÍ

Transforming the Ashby Woulds (Přestavba Ashby Woulds), Anglie

Komentář poroty:

Tento plán získává zvláštní uznání za důkladný a odvážný přístup při uvádění zdevastovaného území zpět k životu. Výsledky interaktivní práce s mnoha účastníky odpovědného Fóra jsou velmi slibné. Nadcházející léta ukážou, zda inovace a realizace přetrvají.

Zpráva:

Ashby Woulds na severozápadě hrabství Leicestershire leží v samotném srdci Leicestershirske uhelné pánve ve střední Anglii. Kraj leží na uhlí a jílu a tyto horniny více než cokoli jiného formovaly místní životní prostředí a hospodářství, kterému donedávna dominovala hlubinná těžba. Výchozím bodem pro řešení problému devastace oblasti byla studie Ashby Woulds provedená poradci, kteří předložili návrhy na zlepšení image a prostředí tohoto území, rekultivaci zdevastované půdy a zastavení poklesu populace a ekonomiky. Klíčem k přecho-

du na dohodnutý plán bylo založení Fóra pro obnovu Ashby Woulds (Ashby Woulds Regeneration Forum) v roce 1992. Po dosažení shody ohledně budoucnosti oblasti a poskytnutí strategického rámce pro její rozvoj realizovali účastníci Fóra masivní program obnovy, který přinesl dalekosáhlé pozitivní výsledky. Fórum samotné hrálo klíčovou roli při podněcování, napomáhání a vedení vypracování celé řady projektů obnovy a výstavby, které přinesly dramatická zlepšení životního prostředí, image a ekonomiky oblasti.

Wexford Quay Front Restoration Project (Projekt obnovy nábřeží ve Wexfordu), Irsko

Komentář poroty:

Tento projekt nábřeží usiluje o změnu pojmání pobřežní části jako „okraje města“ na „výkladní skříň města“ a o vrácení oblasti zpět občanům. Pečlivě formuje městskou krajinu a používá materiály vysoké návrhové kvality.

Spojení s městem je dobře strukturováno. Image dále zlepšují rostoucí stromy a pouliční vybavení.

Zpráva:

V roce 1980 zahájila Rada města Wexfordu rozsáhlý infrastrukturní inženýrský projekt pro zlepšení kvality vody ve wexfordském přístavu a pro pomoc nízko položeným oblastem města často ohrožovaným přílivovými zátopami. Ukázalo se, že pro ochranu nábřeží a rybářských lodí před poškozením bouřemi bude zapotřebí nová ochranná hráz. Projekt přinesl základní předpoklad pro vybudování nového přímořského městského centra pro rekreaci, které se v současné době plánuje. Projekt vytvořil nový lineární prostor o rozloze 24 hektarů, který rovnoběžně přiléhá k hlavnímu nákupnímu a obchodnímu jádru města. Wexfordský projekt obnovy nábřeží s novou rekreační oblastí se stal hlavní celoroční atrakcí návštěvníků Wexfordu. A rovněž, soudě podle jeho intenzivního využívání občany města, velmi pozitivním a citlivým způsobem zajišťuje pokračování jejich historického vztahu k wexfordskému přístavu a k moři jako takovému.

**Town-Planning Concept
in Connection with Public
Transport along the Corridor
Ljubljana - Kamnik
(Urbanistická koncepce
ve spojení s veřejnou dopravou
na trase Lublaň - Kamnik),
Slovinsko**

Komentář poroty:

Komplexní meziměstské plánování stávající infrastruktury je dovedně a přesvědčivě prezentováno. K městské aglomeraci je vyváženým způsobem připojena nová městská zóna. Jde o dobrý příklad strukturování malých regionů a práce v mezioborovém týmu.

Zpráva:

Hlavním tématem projektu je obnova a přestavba spojení mezi rozvíjející se částí města a veřejným přepravním systémem, zejména se zlepšeným železničním systémem, tvořeným kombinací tramvajové rychlodráhy a tramvaje, plánovaným pro region Lublaně. Vdechnutí nového života městskému spojení má sloužit jako impuls pro revitalizaci a celkový funkční přerod jednotvárného a málo osídleného obytného území.

Přístup projektu je komplexní na regionální úrovni a spojuje různé plánovací skupiny, propojuje práci městské správy Lublaně s dalšími zainteresovanými obcemi a v neposlední řadě do práce zapojuje četné firmy a veřejnost. Při zohlednění aspektů udržitelnosti rozvoje města a problémů spojených s automobilovou přepravou v jeho centru bylo řešením této otázky snížení zátěže centra aplikací modelu decentralizovaného osídlení.

Projekt se zaměřil na tři plánovací úrovně, z nichž každá má jiné zaměření a podobu, která podporuje synergický efekt zaměřený na naplnění celkového záměru plánu: Strategická orientace městského regionu Lublaně, severní část

regionu Lublaně (Črnuče – Kamnik) a urbanistická koncepce aglomerace Kamniku.

**Millennium Link Project
(Projekt „Millenium Link“),
Skotsko**

Komentář poroty:

Tento projekt má i z hlediska měřítek regionálního plánování mimořádný rozsah. Má odvahu využívat vodní cesty ve velkém měřítku jako prostorovou magistrálu pro zajímavý sociální, ekonomický a kulturní rozvoj. Jde o nejzajímavější a nejodvážnější vize vzdálené budoucnosti. Realizaci musí prověřit čas.

Zpráva:

Hlavní ideou projektu Millenium Link je od roku 1980 obnovení funkce hlavních kanálů oblasti Lowland ve středním Skotsku – Forth & Clyde a Union, společně s novým zaměřením na volný čas a rekreaci, životní prostředí a kulturní dědictví, sloužící jako impuls pro regeneraci rozsáhlé oblasti. Po deseti letech plánovací činnosti řízené sdružením místních orgánů podél Kanálu se založení Komise Millenium v polovině devadesátých let stalo výrazným podnětem tohoto záměru a otevřelo cestu pro příležitosti rozsáhlého financování. Byl schválen ambiciózní projekt o objemu 78 milionů liber vedený společností British Waterways, zahrnující komplexní sdružení investorů. I přes omezení rozsahu výstavby byl projekt dokončen v termínu a Millennium Link byl 24. května 2002 slavnostně otevřen. Toto datum se současně stalo začátkem následné, a rozhodující, fáze – na základech partnerství vzniklých v průběhu let vystavět a vytvořit koridor trvalých příležitostí pro celé střední Skotsko.

Skutečným přínosem realizace projektu by bylo vytvoření nových pracov-

ních míst v nových podnicích podél kanálu, vrácení ohromné rozlohy opuštěných pozemků zpět k užívání, nové malé a střední podnikání v turistickém ruchu a podpora sociálního začleňování.

**Atlas of the Cultural Ecology
of Rotterdam (Atlas kulturní
ekologie Rotterdamu),
Nizozemí**

Komentář poroty:

Jsme zvyklí na tradiční průzkum. Tento projekt však je novátorským průzkumem, který usiluje o setkání se současným životem a vyvinutí nových koncepcí používání a využití prostoru. Urbanisté se jím mohou inspirovat a využít jej při své plánovací činnosti. Projekt je kreativním začátkem nového průzkumu a mnohé je třeba dopracovat a zrealizovat. Zvláštní uznání je uděleno za tuto mimořádnou a povzbuzující průzkumnou práci.

Zpráva:

Atlas kulturní ekologie Rotterdamu (Atlas of Cultural Ecology of Rotterdam) je prvním pokusem pohlížet na město jiným způsobem. Snaží se rovněž vysvětlit, proč k určité výstavbě dochází v určitých místech města a co to vypovídá o způsobu využívání města a o městském životě. Proto by se tento atlas neměl považovat za konečný výsledek, ale spíše jako volání po metodě. Je to volání po tom, aby podobný průzkum proběhl v každém místě (relevantní velikosti), kde se má realizovat projekt či výstavba. Je pochopitelně možné, že jinde se objeví i jiné ukazatele, poskytující více informací o povaze konkrétního místa, než jsou ukazatele uvedené v tomto atlasu. Ideou tohoto atlasu je přimět developery a projektanty, aby při práci usilovali o pochopení genia loci spíše než o působení daného místa.